

Magyar Nemzet, 19. márc. 30.

A 301-es parcella

A családtagok és a szakértők jelenlétében megkezdődött a kihantolás

Miközben a nyári napsütésben a hétköznapi menetrend szerint, zavartalanul folytak a temetések, szokatlan biztonsági intézkedések közepette, a nyilvánosság és a kíváncsiságok teljes kizárásával szerda délelőtti tíz órakor megkezdődött a Rákoskeresztúri új köztemető 301-es parcellájában jeltelen sírban nyugvó, az 1956-os eseményekben való részvétel miatt kivégzettek földi maradványainak feltárása, kihantolása és azonosítása. Az özvegyek, a hozzátartozók, a családtagok, s az Igazságügyi Minisztérium, a büntetés-végrehajtás, valamint a Történelmi Igazságtétel Bizottsága képviselőinek jelenlétében zajló kegyeleti aktus során, nyolc jó hírű szakember irányításával folyik a meg lehetőségen aprólékos, sok figyelmet, gondosságot igénylő munka, amely előreláthatólag mintegy másfél-két hetet vesz igénybe. (A szakértői csoport dr. Szabó Árpád, az Igazságügyi Orvosszakértői Intézet vezető főorvosa irányításával dolgozik.) A munkálatok kezdeti szakaszában elsőként az 1958. június 16-án, hajnalban kivégzett, s még aznap titokban eltemetett Nagy Imre miniszterelnök, Maléter Pál honvédelmi miniszter és Gimes Miklós újságíró holttestének megtalálása, exhumálása, azonosítása a legfőbb feladat. Ha siker koronázza a szakértők erőfeszítéseit, három évtized múltán megbolygatva a holtak birodalmát, akkor kerülhet sor az 1958. áprilisában kivégzett dr. Szilágyi József (Nagy Imre titkára), s az 1957. decemberében a börtönben — máig tisztázatlan körülmények között — elhunyt Losonczy Géza állami-

niszter végső nyugalmat máig sem nyert porhüvelyének feltárására. Mindezen költségeket az igazságügyi kormányzat állja.

Kötelességünknek érezzük olvasóink hű tájékoztatását az eseményről, amely kétségtelenül nem jelent fölemelő látványt, ám nem kaptunk engedélyt rá, hogy átlathassunk a 301-es parcella köré vont rendőrkordonon. Ezért a Történelmi Igazságtétel Bizottság tagjaitól kapott információkra támaszkodunk. Naponta 10-től délután 5 óráig folynak az ásatások. Rossz idő esetén sátrakat vernek a munkaterület fölé, hogy az esetleges eső ne zavarja az exhumálást, hiszen minden magyar földdarabnak szerepe lehet az azonosításban, amely az eljárás legfőbb célja. Azért tiltották meg a sajtó képviselőinek jelenlétét, mert a hozzátartozók érzéseire is tekintettel kell lenni.

A TIB tervel között szerepel, hogy a temetés napján (mint már megírtuk: június 16.), egy emlékmű alapkövetételére is sor kerül. Széles körű, meghívásos pályázatot írnak ki a tervek elkészítésére. Fölmerült, hogy az elképzeléseket — még terv formájában — kiállításra mutatják be a nagyközönségnek. A temetést követő első évfordulón avatják fel a 301-esben nyugvó valamennyi, mintegy 350 áldozat emlékművét, amely társadalmi összefogással valósulhat csak meg. Az önkéntes adományok az OKHB 2149—3179 csekkszámára fizethetők be. Kéri: jelentkezzenek az áldozatok hozzátartozói, mert az azonosítási eljárásban az ő érdekeiket is képviseli a Történelmi Igazságtétel Bizottsága.

(kurcz)

Magyar Hírlap, 89. márc. 30.

A rákoskeresztúri 301-es parcellában

Megtalálták Nagy Imre koporsóját

„Megtalálták tegnap délután azt a koporsót, amelyben minden valószínűség szerint Nagy Imre földi maradványait nyugáznak” — közölte munkatársunk érdeklődésére dr. Borics Gyula igazságügyi minisztériumi államtitkár.

Március 29-én délelőtt a budapest-rákoskeresztúri köztemető 301-es parcellájában megkezdődött Nagy Imre, Maléter Pál, Gimes Miklós, Losonczy Géza és Szilágyi József jeltelenül elföldelt holttestének a kihantolása. Kegyeleti okból csak a családtagok és a Történelmi Igazságtétel Bizottság képviselői, a szakértők, valamint dr. Borics Gyula vettek részt az exhumáláson.

— Az Igazságügyi Minisztérium államtitkára elmondta: az a koporsó, amelyben valószínűsíthetően Nagy Imre hamvai vannak, azért maradhatott viszonylag épen, mert a jeltelen sírba helyezés előtt valakik kátránypapírral csomagolták és ez megvédte a talajnedvességtől.

A kihantolás természetesen folytatódik: a rendelkezésre álló eligazító információk arra engednek következtetni, hogy a tegnap megtalált sír közelében rábukkannak Maléter Pál és Gimes Miklós holttestére is. Az Országos Sajtószolgálat tegnap közleménye arról tudósított, hogy az

Igazságügyi kormányzat és az érintett családok által felkért szakértői csoport — dr. Szabó Árpád, az Igazságügyi Orvosszakértői Intézet vezető főorvosa, dr. Kralovics Alán, a Magyar Nemzeti Múzeum régésze, dr. Harsányi László, a Pécsi Orvostudományi Egyetem Igazságügyi Orvostani Intézetének igazgatója, dr. Csillag József, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem I. sz. Belgyógyászati Klinika egyetemi tanársegédje, és dr. Nemeskéri János címzetes egyetemi tanár — fölkészült az előreláthatóan hosszabb időt és komoly munkálatokat igénybe vevő feladatra.

A Magyar Hírlap munkatársának kérdésére Borics államtitkár elmondta: egyelőre nincs tudomása arról, hogy az 1956-os események után vidéken halálra ítélték és kivégeztek hozzátartozói kérést volna jeltelenül eltemetett szeretteik kihantolását. A minisztérium rendelkezésre álló iratok szerint voltak olyan nem budapesti elítéltek, akik a fővárosban, és olyanok is, akik a lakhelyük közelében hajtották végre a halálos ítéletet. Példaként a sopronkőhidai rabtemetőt említette, ahol ugyancsak történtek eltemetések, a sírkert egy részét azonban időközben fölparcellázták.

K. L.

Magyar Nemzet, 89. márc. 31.

A 301-es parcella

Újabb két koporsó került elő

Továbbra is rendkívül kedvező időjárási körülmények között, csütörtökön folytatódott az 1956-os eseményekben való részvétel miatt — politikai okokból — kivégzett áldozatok holttestének felderítése és exhumálása a rákoskeresztúri új köztemető igencsak félreeső 301-es parcellájában. Az igazságügyi kormányzat és az érintett családok által közösen felkért szakértői csoport tagjai — dr. Szabó Árpád, az Igazságügyi Orvosszakértői Intézet vezető főorvosa; dr. Kralovics Alán, a Magyar Nemzeti Múzeum régésze; dr. Harsányi László, a Pécsi Orvostudományi Egyetem Igazságügyi Orvostani Intézetének igazgatója, és dr. Nemeskéri János címzetes egyetemi tanár, antropológus — nagy gondossággal végzik a meglehetősen aprólékos, sok időt, türelmet követelő munkát, amit a sírok feltárása jelent. Nem feledkezve meg persze a kegyeleti követelmények szigorú betartásáról, ami miatt a sajtót is távoltartják az eseményektől.

A tegnapi nap történéseivel kapcsolatban a történelmi igazságtétel bizottsága egyik tagjától, dr. Dornbach Alajos ügyvéd-től telefonon kérdeztük az esti órákban:

— Sikertől rábukkani Nagy Imre és mártírjársai földi maradványaira a feltárt sírokban?

— Ahol azt vélelmezték is a szakemberek, már szerda késő délután ráakadtak egy koporsó maradványaira, amely feltehetően Nagy Imre tetemét, illetve csontvázáit rejtette magában. A földi maradványokat — az antropológiai és azonosítási vizsgálatok céljából — elszállították a helyszínről. A vizsgálatok, előreláthatólag több hetet is igénybe vesznek, hogy minden kétséget kizáróan lehessen megállapítani az azonosságot.

— Megtalálták-e a Nagy Imrével együtt kivégzett, s ugyanakkor eltemetett Maléter Pál és Gimes Miklós tetemét?

— Csütörtökön egy másik sír kibontásához is hozzáláttak a szakemberek, s abban — az előzetes várakozásoknak megfelelően — két „koporsót” is találtak: az egyiket a másik alá rejtették. Eddig is úgy sejtették, hogy Maléter Pál és Gimes Miklós holttestét közös sírban kell keresniük. A feltárás eddigi eredményei is igazolni látszanak ezt. De a tetemek kiemelésére már csak pénteken kerülhet sor, majd pedig ezeket is az Igazságügyi Orvosszakértői Intézetbe szállítják, hogy laboratóriumi körülmények között végezzék el a szükséges és elkerülhetetlen antropológiai, szerológiai, fogászati vizsgálatokat, újabb szakemberek bevonásával.

(kurcz)

Tudósítás a munkálatokról

Exhumálás a 301-es parcellában

Magyar Hírlap

19. 4. 1.

Harmadik napjához érkezett pénteken az exhumálás, ami szerdán de. 10 órakor kezdődött a rákoskeresztúri köztemető 301-es parcellájában. Mint ismeretes, Nagy Imre, Maléter Pál, Gimes Miklós, Losonczy Géza és Szilágyi József jeltelenül elföldelt holttestének kihantolása kegyeleti okokból, a családtagok kérésére, a nyilvánosság kizárásával folyik. Mégis alkalmunk van beszámolni a legfrissebb hírekről: a Történelmi Igazságtétel Bizottság jelenlevő titkára, Hegedűs B. András ugyanis tegnap a késő délutáni órákban a temetőből egyenesen szerkesztőségünkbe jött, és interjút adott lapunknak.

— Eddig annyit tudunk az igazságügyi államtitkár nyilatkozata révén, hogy szerdán megtalálták Nagy Imre koporsóját...

— Nem akarom cáfolni az államtitkár állítását, de én egyelőre óvatosabban fogalmaznék; vélelmezett koporsóját! Sokórás munka után valóban koporsónyomokra bukkantak: meglehetősen beroskadt koporsófedélre, amelynek farostlemezeit kis szeletek-

ben eltávolítva, előbukkant az a csontváz, amely az előzetes tanúvallomások, illetve bizonyos egyéb jelek alapján — hangsúlyozom: valószínűleg — Nagy Imre holttestének maradványaival azonos. Végső bizonyosságot azonban csak a további alapos szakértői vizsgálatok adhatnak.

— Mégis, mik azok az imént említett „egyéb bizonyos jelek”?

— Cipők, zoknik és egy megtalált fémfog.

— Felfedezhetők a csontvázon a kivégzés nyomai?

— Nem. Van azonban még egy adalék, ami fontos lehet: a holttest a hasán feküdt, amiből az utólagos — második — temetésre lehet következtetni. Ez pedig egybevág azzal a feltárt ténnyel, hogy Nagy Imre holttestét nem 1958-ban, hanem később — feltehetően néhány évvel később — helyezték el a 301-es parcellában.

— Mi történt szerda óta?

— Befejeződött a szomszédos sírhely feltárása is. A feltételezések ezzel a sírral kapcsolatosan

(Folytatás az 1. oldalról)

már határozottabbak: majdnem biztos, hogy az itt talált, egymásra helyezett két koporsó közül a felső — logikusan a jobb állapotban levő — Gimes Miklósé, az alsó pedig Maléter Pálé. A testméretek közötti feltűnő különbségek adnak elsősorban támpontot az azonosításhoz. Mint ismeretes, Gimes Miklós kis termetű ember volt, az ő feltételezett koporsója alatt megtalált csontváz fekvéséből viszont látszik, hogy bizonyos nehézségek támadhattak a jóval nagyobb termetű holttest — több mint valószínű Maléter Pál földi maradványainak — elhelyezésekor. Ebben a sírban egyébként két pár cipőt találtak, más maradvány — például gomb vagy amire számítani lehetett; azonosító rézlap — nem került elő egyelőre... Több bizonytalanságra lehet számítani a szombaton folytatódó munkálatoknál: Szilágyi József feltételezett sírjának a feltárásánál. Az ásatást egyébként a hozzátartozók engedélyével már pénteken megkezdtek. Az azonosítási nehézségek abból is fakadhatnak, hogy Szilágyi Józsefet, a hivatalosan közzétett hírrel ellentétben, nem 1958. június 16-án végezték ki, hanem három hónappal korábban. Hasonlóképpen bizonytalan és ellentmondásos feltételezések alapján kell folytatni majd a kutatást az ünnepek után Losonczy Géza földi maradványainak feltárásával. Ő 1957. decemberében halt meg a börtön-

ben, előtte álszéntrájkot folytatott.

— Engedjen meg egy kevésbé egzakt kérdést! Ön mint az exhumálás egyik szemtanúja, mit tudna mondani a légkörről, a 301-es parcellánál jelenlevők lelkiállapotáról?

— Nehéz erről beszélni, nemcsak azért, mert az exhumálás már önmagában is megrázó esemény, hanem azért is, mert itt valóban egyedülálló történelmi pillanatokat élünk át. Hogy mindez a nyilvánosság kizárásával zajlik, annak az okát gondolom az emberek többsége megérti, hiszen itt nem valamiféle showról van szó, hanem akad olyan sajtóorgánium, amely megpróbálta annak tekinteni... A kérdésére visszatérve: a munkálatok nagyon fegyelmezett légkörben zajlanak, drámai jelenetek nem történtek. A hozzátartozók olyan sorstépet emberek, akik megtanulták fegyelmezni magukat az ilyen nehéz pillanatokban is. A hatóságok együttműködése korrektnek látszik, azért mondom, hogy „látszik”, mert remélem, hogy a folytatásra, vagyis a most felszínre kerülő tények, adatok közzétételére is a korrektség jelzőjét lehet majd alkalmazni... Végül szólnom kell az orvosokból, régészből, antropológusból álló szakértőcsoportról is, amely hihetetlen lelkiismeretességgel és tapintattal végzi felelősségteljes munkáját.

Erdélyi András

A 301-es parcella

Mégis van lista
a sírhelyekről

Legnagyobb meglepetésemre, nem esik messze egymástól dr. Borics Gyula igazságügyi miniszteriumi államtitkárral vallott nézetünk: három évtizeddel ezelőtt jóvátehetetlen hiba volt, az 1956-os eseményeket követően Nagy Imrét és munkatársait „konceptiós perben” elítélni, s pusztán politikai indítékokból kivégezni.

Most, hogy a héten végre kezdetét vette a rákoskeresztúri új köztemető legeldugottabb, legfélreesebb 301-es parcellájában a kivégzett áldozatok földi maradványainak feltárása, kihantolása és exhumálása az azonosítás, s a későbbi végtisztesség megadása céljából, hivatalában kerestem fel dr. Borics Gyulát, hiszen ebben a kegyeleti ügyben az ő kezében futnak össze a szálak.

Nemzeti emlékhely

— Talán olvasóink is emlékeznek rá, hogy a múltkor beszélgetésünket ott hagytuk abba: az áldozatok hozzátartozói a kivégzés 31. évfordulóját, vagyis június 16-át jelölték meg a végtisztesség megadásának dátumaként. Véglegesen tekinthető már ez az időpont?

— Igen. Június 16-án, pénteken lesz a temetés, a 301-estől jobbra eső, egyelőre üres területen. Már készülnek a tervek.

— Hány órákor kerül sor a gyászszertartásra?

— Még nem dönt el. A részletekről meg kell állapodnunk a családokkal, a hozzátartozókkal. Tisztázni kell a hozzavaterítási helyét, s el kell dönteni azt is, polgári vagy egyházi szertartásra tartanak igényt.

— Végül is: állami temetés lesz vagy magán?

— A kormánytól olyan felhatalmazást kaptunk, hogy tisztességesen gondoskodjunk az áldozatok eltemetéséről. Ez azt jelenti, hogy ez nem lesz állami tiszteletadás katonai díszsortúzzal, díszpompával, mint Rajkék esetében, hanem nyilvános polgári szertartásra kell felkészülni.

— Terveik szerint az állam képviselői — lévén miniszterelnökről, kormánytagokról szó az áldozatok között —, például a jelenlegi kormányfő jelen lesz a gyászszertartáson? Hiszen az első kivégzett miniszterelnök, Batthyány Lajos gróf szintén megkezdett temetésén az egész nemzet borult le végső nyughelye előtt.

— Erre most még nem tudok válaszolni. Mindezt megfontolás tárgyává kell tenni, bár pillanatnyilag az a véleményem, erre nem fog sor kerülni.

— Sikerül vajon addigra méltóképpen rendbe hozni a temető siralmasan elhanyagolt részét, gondolkodok különösen a 301-es parcellához vezető úttalan utak állapota?

— A kedvező időjárásra való tekintettel máris megkezdődtek a kertészeti, útkarbantartási munkálatok, úgyhogy a temetés napjáig — garantálom — minden teljesen rendben lesz.

— Úgy gondolom, elkerülhetetlen, hogy a máris fogalommal vált 301-es parcella előbb vagy utóbb nemzeti emlékhellyé váljon. Értesüléseim szerint a Történelmi Igazságtétel Bizottsága tagjai gyűjtést indítottak egy ottani emlékmű létrehozására. Mi az igazságügyi tárca és a kormány álláspontja ezzel kapcsolatban?

— Azonkívül, hogy Nagy Imre és politikus társai méltó, humánus eltemetésének körülményeiről gondoskodunk, nem gördítünk akadályokat annak útjába, hogy ott emlékművet, emlékoszlopot állítsanak fel.

— Abba sem szólnak bele, hogy mi lesz erre az emlékműre írva?

— Nem látjuk akadályát annak, hogy adott esetben a barikád mindkét oldalán harcolók és elesettek neve fel legyen tüntetve, az utókor figyelmébe ajánlva emléküket. Ennyi belátása, bölcsessége már a mostani nemzedéknek is kell, hogy legyen a nemzeti konszenzus érdekében.

— Rendelkezésünkre áll már a 301-es parcellában elföldelt teljes, megbízható, tévedések nélküli névsora?

— Egy névsor már a birtokunkban van. Azonban azt vettük észre, hogy olyan személy is szerepel ezen, akinek az 56-os cselekményekhez abszolút semmi köze sem volt, köztörvényes ügyben ítélték halálra, s véletlenségből éppen ebben az időszakban végezték ki. Úgyhogy jelenleg az adatok ellenőrzését végezzük, s amint a pontos névsor elkészül, közzétesszük.

Teljes bizonyossággal

— Bocsásson meg, de érdeklődésemre szinte ugyanazt válaszolta egy hónappal ezelőtt is. Azóta nem történt semmi fejlemény?

— Dehogynem! De több mint 280 auktát kellett beszerezni és alaposan áttanulmányozni. S ez nem bizonyult egyszerű feladatnak. Nem egy esetben az derült ki, hogy a feltüntetett ügyiratszám nem felel meg a valóságnak. Így valóságos nyomozást kellett folytatni az irattárakban.

— Úgy tudom, időközben előkerült egy olyan lista, amelyen nemcsak a halálraítéltek és kivégzettek neve van feltüntetve, hanem az is, hol temették el az illetőt. Igaz ez?

— A Büntetésvégrehajtás nyilvántartása valóban tartalmazza az eltemetés helyét is, parcella, sor- és sírhelyszámmal együtt. De sajnos ez a kimutatás korántsem teljes és megbízható. Találtunk olyan nevet, amely több parcellában is fel van tüntetve, s az is előfordult, hogy több ember is szerepel ugyanarra a sírhelyre megjelölve.

— Elárulná, hogy végül is honnan került elő ez a nyilvántartás? Az illetékesek ugyanis szinte az utóbbi napokig egybehangzóan és szemrebbenés nélkül azt állították és írták korábban válaszeveleikben is, ily módon elutasítván a családtagok kérelmét: nem tudják hová temették el az áldozatokat.

— Amikor a Büntetésvégrehajtás megkapja az ítéletet — bár akkoriban sok ember nem is kapta meg —, akkor azt be kell vezetni egy könyvbe, hogy ilyen és ilyen számú ítélettel XY-t halálra ítélték, fel kell tüntetni a kivégzés helyét és időpontját, s ezt követően az eltemetés helyét is. Tudvalevő: a korábbi jogszabályok nem tették lehetővé a földi maradványok kiadását a hozzátartozók részére, hiszen az áldozatokat feltétlenül sírban kellett eltemetni.

— Tehát volt is, van is nyilvántartás?

— Természetesen — feleli, s ezzel mutatja is a megsárgult paksamétát, amely az 1956. december 20. és 1961. december 13. között kivégzettek összesítése, némileg

alfabetikus sorrendbe szedve. Az első lapon az első nevek: Aradi István, Angyal István, Andi József, Abrahám József, Ács Lajos, feltüntetve születésük helye és ideje, majd a bírósági ítélet száma következik, a bűncselekmény minősítése (hűtlenség, fegyverrejtegetés, izgatás, szervezkedés stb.), végül az ítéletvégrehajtás ideje és helye olvasható. Az utolsó rubrikában, a megjegyzés rovatban ott áll feketén-fehéren a sírhely száma, például: 301/23.38. Belelapozva a papírkötegbe, megtalálom Nagy Imre, Maléter Pál és Szilágyi Józsefet és Losonczy Géza hiába keresem a megfelelő helyen. Igaz, magyarázatként szolgálhat, hogy Losonczy a büntetőeljárás során a börtönben hunyt el, így őt nem írták fel a kivégzettek névsorába.

— Ebben a kimutatásban 285 Gimes Miklós nevét és adatait, de kivégzett személyi adata szerepel, de ez korántsem fedi a 301-esben nyugvók teljes számát. Mekkora bővülhet ez a lista még?

— Háromszáz körülire. De nem tudom pontosan megmondani, mert maga a nyilvántartás sem pontos. Sok helyen csupán ceruzával történt a bejegyzés, s mára olvashatatlanra vált, előfordul áthúzás, javítás is szép számmal.

— Hol vezették ezt a listát annak idején?

— A Kozma utcai Országos Börtönben, ahol az ítéleteket is végrehajtották. Az igazgatási osztály hatáskörébe tartozott ennek vezetése. A lista eredetije a mai napig is ott van a börtönben.

— Nyilvánvaló, hogy a Fővárosi Temetkezési Intézetnek is tudnia kell, kit hová földeltek el a temetőben. S ez a kivégzettekre is vonatkozik, hiszen a temető alkalmazottai hantolták, hantolták el őket is, mint mindenki más földi halandót. Tehát nekik is van kimutatásuk. A 301-es parcella ügyén nem vetették össze a két listát a pontosság kedvéért?

— Természetesen megtettük ezt, de sajnos nem minden adat egyezik, s most utólag nehéz eldönteni, melyik kimutatásnak higgyünk. Hogy kinek a nyilvántartása megbízhatóbb, azt csak akkor tudjuk tévedhetetlenül megállapítani, ha adott esetben kihantoljuk a holttestet és megtörténik a szakértői azonosítás.

— A kihantolást követően mi történik a most megtalált holttestekkel?

— Az Igazságügyi Orvostani Intézetbe szállítják a csontvázaikat, ahol laboratóriumi körülmények között minden tévedést kizáróan tudják elvégezni — a legmodernebb műszereket, eljárásokat is felhasználva — az azonosítást. A szakértői bizottság jelentésben összegzi majd álláspontját arra vonatkozóan, valóban a keresett személyek földi maradványait találták-e meg. Az azonosítást szolgáló és megkönnyítő adatok híján (mint például a csont-

törés, műteti beavatkozás maradvándó nyoma), testmagasság mérésre, vércsoport megállapításra, a fogak vizsgálatára vannak utalva a szakemberek. A végső stádiumban pedig a fénykép és a kóponya rajzolatát egy műszer segítségével kivetik és ez alapján keresik az azonosságokat. Mindez hosszadalmas, nehéz munkának ígérkezik.

Megjelölt hantok

— Mi lesz a többi áldozat tetejének sorsa?

— Aki kéri a hozzátartozója földi maradványainak kiadását, mert máshol akarja eltemetni, mondjuk vidékre szállítani, annak kiadjuk; aki az azonosítási eljárást kéri, el fogjuk rendelni azt; aki pedig csupán a sírhant megjelölésére tart igényt, annak sincs semmi akadálya. De a részleges tereprendezést követően már csak nyár derekán, Nagy Imre és társai közös temetése után kerülhet sor. Addig minden érdekelttől megértést és türelmet kérünk.

— Mindezt cserébe anyagi áldozatokat kell hozniuk a hozzátartozóknak, vagy ez — a tisztesség kedvéért — megilleti őket?

— Legalább harminc kérelmet kaptunk már eddig. Hangsúlyozom: arra törekszünk, hogy a hozzátartozóknak ez ne kerüljön pénzükbe. Persze elképzelhető, hogy extra kívánságoknak nem tudunk eleget tenni. S ha valaki külön síremléket akar állítani, azért neki kell anyagi áldozatot vállalnia.

— Értesüléseim szerint a TIB tagjai egy másik parcellában, a 233-asban is rábukkantak az 56-os események miatt, megtorlasként kivégzettek sírhelyeire. Ezekre is kiterjeszthető az azonosítási eljárás, vagy a sírok megjelölésének joga?

— Valóban vannak másik parcellában is eltemetve áldozatok, de kevés számban. Természetesen az ő azonosításukra és a sírok névvel történő megjelölésére is lehetőség nyílik. Várjuk a családtagok jelentkezését, hogy a listánk teljessé tétele után közölhessük velük hozzátartozójuk földi maradványainak hollétét. Addig is egy-egy kőlapot helyezünk el a sírokon, s feltüntetjük rajta a helyszámot. Így a későbbiekben egyszerűbbé válik majd a sírok megjelölése, az esetleges kihantolási kérelmek teljesítése is.

— Olyan lesz a 301-es, mint egy katonai temető?

— Jellegében igen. Így próbáljuk utólag megadni a tiszteletet az ott nyugvóknak.

Kurcz Béla

Magyar Nemzet
89. 4. 1.